

„RODZICE I NAUCZYCIELE Z GMINY WIEJSKIEJ LUBIN RADZĄ CO ROBIĆ W KONKRETNYM PROBLEMACH WYCHOWAWCZYCH”

**Twoje dziecko nie reaguje na polecenia? Moczy się?
Nie wykonuje obowiązków domowych? Ucieka na spacerze?
Zobacz, co możesz zrobić w takiej sytuacji.**

**Poradnik wychowawczy zawierający standardy postępowania w określonych
problemach wychowawczych**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„RODZICE, NAUCZYCIELE Z GMINY WIEJSKIEJ LUBIN RADZĄ CO ROBIĆ W KONKRETNYCH PROBLEMACH WYCHOWAWCZYCH”

Poradnik wychowawczy zawierający standardy postępowania w określonych problemach wychowawczych:

- niszczenie książek/zabawek,
- brak reakcji na polecenia,
- dziecko nie chce spać w swoim łóżku,
- moczenie dzienne,
- robienie hysterii po przyjściu do przedszkola,
- histeria dziecka gdy dorośli tłumaczą że rzeczy z bajek nie istnieją,
- chodzenie wyłącznie w określonych ubraniach,
- moczenie nocne,
- kłótnie dzieci o zabawki przyniesione z domu do przedszkola,
- długie szykowanie się do spania,
- dziecko nie wykonuje obowiązków domowych,
- wykluczanie dziecka z zabawy przez inne dzieci,
- dziecko dekoncentruje inne dzieci i dezorganizuje zajęcia,
- problemy ze wstawaniem rano do przedszkola,
- uciekanie na spacerze,
- kradzież zabawek z przedszkola,
- wycofanie dziecka i nieuczestniczenie w zajęciach/ zabawach,
- mobbing wśród dzieci,
- lęk przed śmiercią bliskiej osoby.

Broszura została opracowana i wydana w ramach projektu:
„Akademia Mądrego Wychowania w Gminie Wiejskiej Lubin”,
realizowanego w okresie czasu 01.02.2013 – 30.06.2013
w placówkach przedszkolnych z terenu Gminy Wiejskiej Lubin.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Szanowni Rodzice i Nauczyciele,

serdecznie zachęcam do lektury wypracowanej wspólnie przez rodziców i nauczycieli broszury, zawierającej konkretne rozwiązania wybranych problemów wychowawczych.

Nauczyciele z wszystkich placówek przedszkolnych z Gminy Lubin wraz z rodzicami dzieci uczęszczających do tych placówek uczestniczyli w projekcie „Akademia Mądrego Wychowania w Gminie Wiejskiej Lubin”, który obejmował: Trening Kompetencji Wychowawczych (24h dydaktyczne), Indywidualne Konsultacje Psychologiczne (1h), Obserwacje Problemowych Zachowań Dzieci w Przedszkolu oraz Warsztaty Wypracowania Standardów Wychowawczych (4h dydaktyczne).

Na bazie uzyskanej wiedzy i umiejętności wychowawczych uczestnicy projektu wypracowali podczas wspólnych warsztatów rozwiązania różnych problemów wychowawczych, z którymi się spotkali. Zidentyfikowali różne przyczyny tych problemów i dopiero na ich podstawie zaproponowali ich rozwiązanie, zgodnie z zasadą – aby znaleźć lekarstwo na dany problem, należy najpierw zbadać jego przyczyny. Ich praca została uzupełniona przez psychologa prowadzącego zajęcia, zebrana i wydana w postaci niniejszej broszury.

Aby przedstawione przez rodziców i nauczycieli rozwiązania były zrozumiałe do osób, które nie uczestniczyły w projekcie w broszurze został zamieszczony opis wybranych metod wychowawczych, najczęściej przedstawianych jako rozwiązania problemów wychowawczych.

Serdecznie dziękuję wszystkim rodzicom – mamom i tatusiom oraz nauczycielkom za ogromne zaangażowanie, owocne dyskusje i dzielenie się doświadczeniami w zakresie stosowanych podczas projektu metod wychowawczych. Dziękuję również za wkład włożony w wypracowanie przedstawionych w niniejszej broszurze standardów postępowania w określonych problemach wychowawczych.

Mam nadzieję, iż wypracowane standardy stanowiąc będą dla rodziców i nauczycieli, szczególnie tych nie biorących udziału w projekcie, wskazówki do rozwiązywania różnych trudności wychowawczych i będą inspirować również do zmiany własnego zachowania. Dopiero gdy my zmienimy swój sposób postępowania np. poprzez wprowadzenie określonych metod wychowawczych możliwa jest zmiana zachowania dziecka.

Często jako rodzice i nauczyciele zapominamy o chwaleniu i nagradzaniu dzieci, a prześcigamy się w wymyślaniu kar. Warto pamiętać, że proporcje pochwał i nagród do kar powinny wynosić 70:30. Każde dziecko, gdy nie będzie chwalone, nagradzane za pożądane zachowania, zacznie sprawiać problemy wychowawcze po to, aby pozyskać naszą uwagę. Wszyscy popełniamy błędy wychowawcze i nie wiem jakbyśmy się starali, będziemy je popełniać. Ważne abyśmy byli świadomi tych błędów i wyciągali z nich wnioski na przyszłość.

Życzę Państwu Wychowania z sercem i rozumem – a więc wychowania pełnego miłości i mądrości rodzicielskiej. Zapraszam również do lektury innych poradników wychowawczych dostępnych na stronie www.psycholog.polkowice.pl (zakładka projekty EFS).

Barbara Jaśkiewicz - psycholog prowadzący zajęcia w ramach projektu „Akademia Mądrego Wychowania w Gminie Wiejskiej Lubin”

Polkowice, dnia 20 czerwiec 2013r

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: NISZCZENIE KSIĄŻEK/ZABAWEK

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
- brak dobrego przykładu dorosłych (rodzice nie szanują swoich własnych lub cudzych rzeczy)	- przywiązywanie wagi do szanowania rzeczy materialnych (swoich i cudzych) - dawanie przykładu dziecku (pokazanie dziecku jak należy dbać o swoje własne rzeczy, np. poprzez odkładanie książek na miejsce)
- nadmiar książek i zabawek	- zredukować ilość zabawek i książek poprzez wyniesienie części zabawek (schowanie na jakiś czas), oddanie na cele charytatywne - nie kupowanie kolejnych zabawek, książek
- brak jasno określonych zasad związanych z szanowaniem rzeczy	- ustalenie zasad korzystania z książek (oglądamy książki czystymi rękami, oglądamy przy stole, nie zaginamy rogów) lub zabawek (gdy chcesz bawić się zabawką, musisz odłożyć poprzednią na miejsce) - przestrzeganie określonych zasad - wyciąganie konsekwencji za nieprzestrzeganie zasad (np. redukcja ilości zabawek, brak zakupu nowych zabawek, brak wieczornego rytuału w postaci czytania bajek, etc.)
- dziecko nie ponosi żadnych konsekwencji za niszczenie	- w przedszkolu np. zamknięcie biblioteczki na określony czas lub dla określonych dzieci, które zniszczyły książki - w przypadku otrzymania nowych książek kara w postaci opóźnienia w przekazaniu ich dzieciom - odkupienie książki/zabawki z własnych pieniędzy dziecka - przyniesienie przez dziecko swojej zabawki/książki z domu

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECKO NIE REAGUJE NA POLECENIA

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
- polecenie wydane jest w nieodpowiednim dla dziecka czasie (np. dziecko jest czymś zajęte, ogląda bajkę, etc.)	- wydanie polecenia w odpowiednim dla dziecka czasie (np. gdy dziecko skończy oglądać bajkę, skończy rysować) lub przygotowanie dziecka do tego, że będzie wydane za jakiś czas polecenie (dziecko musi zakończyć wtedy daną czynność – „dzieci za 5 minut wychodzimy”) - pozyskanie uwagi dziecka (zniżenie się do wysokości oczu dziecka, kontakt wzrokowy)
- polecenie przerasta możliwości dziecka (nie jest dostosowane do jego wieku, np. polecenie do 3 latka: posprzątaj swój pokój) lub rodzic wydaje wiele poleceń w jednym czasie (dziecko nie pamięta ich wszystkich)	- dostosowywanie poleceń do wieku dziecka i jego możliwości (3 latka nie jest w stanie samodzielnie posprzątać pokoju, ale jest w stanie wykonać polecenie „Włóż klocki do pudełek!”, „Poukładaj książki na półce!” - wydawanie jednego polecenia i oczekiwanie na to, aż dziecko je wykona, potem wydanie kolejnego polecenia (unikanie potoku słów, wypowiedzenie jednego krótkiego polecenia i oczekiwanie czasu, w którym dziecko ma wykonać polecenie)
- dziecko nie rozumie polecenia (np.: „Ogarnij się!” „Uspokój się!”)	- wydawanie jasnych i zrozumiałych poleceń (dziecko ma wiedzieć co ma przestać robić lub co ma zacząć robić)
- dziecko nie słyszy polecenia (np. mama z kuchni wydaje polecenie do dziecka, które jest w swoim pokoju)	- wydawanie polecenia bezpośrednio do dziecka (pozyskanie uwagi dziecka poprzez powiedzenie jego imienia, bezpośredni kontakt z dzieckiem, zniżenie się do wysokości oczu dziecka, etc.)
- polecenie wydane jest w nieodpowiedni sposób (krzyk, tryb przypuszczający – polecenie ma charakter prośby)	- wydanie polecenia zdecydowanym tonem w trybie rozkazującym („Martynka idź się myć”) – ale bez krzyku. - unikanie poleceń w formie prośby: „Czy mógłbyś pójść się myć?”
- dziecko nauczyło się reagować tylko na polecenia wydawane krzykiem lub wtedy gdy rodzic zaczyna wyliczać: 1,2,3 (gdy rodzic mówi spokojnie dziecko wie,	- ustalenie z dzieckiem zasady (polecenie wydane jest raz, ewentualnie zostanie raz powtórzone, gdy dziecko je nie wykona – będzie ponosiło konsekwencje) - wydawanie polecenia bez krzyku lub bez wyliczania i stosowanie

że nie musi wykonać polecenia, dopiero wtedy gdy rodzic krzyczy, dziecko wie, iż polecenie wydane jest na „poważnie” i trzeba je wykonać)

konsekwencji w przypadku niewykonania polecenia przez dziecko (bez dawania „ostatniej szansy”, bez straszenia dziecka, że jak nie wykona polecenia, bo będzie miało karę)

- brak jasno określonych zasad (umowy regulującej obowiązki dziecka i konsekwencje w przypadku niewykonywania tych obowiązków)

- wprowadzenie zasad/reguł regulujących zachowanie dzieci (sprzątasz zabawki do siebie, po zjedzeniu odnosisz talerze do zmywarki, etc.)

- dziecko nauczyło się, że może nie wykonywać polecenia – rodzic nie stosuje żadnych konsekwencji, mało tego, wykonuje za dziecko daną czynność (np. dziecko ma się ubierać, dziecko nie reaguje, rodzic w końcu ubiera dziecko)

- określenie konsekwencji za niewykonanie polecenia i poinformowanie dziecka o zastosowaniu konsekwencji w przypadku nie wykonania polecenia
- egzekwowanie wykonania polecenia (rodzic stoi przy dziecku i czeka 5 sekund aż dziecko wykona polecenie, gdy dziecko nie wykonuje polecenia stosuje konsekwencje – np. logiczne konsekwencje, np. dziecko nie chce się ubierać samodzielnie, zostaje zatem w domu, nie idzie na spacer)
- nie wyręczenie dziecka (rodzic sam za dziecko nie wykonuje polecenia, czyli np. nie ubiera dziecka)
- chwalenie dziecka za wykonanie polecenia, zachowanie pożądane można wzmacniać stosując np. kartę punktową (dziecko za każde usłyszone za pierwszym razem i wykonane polecenie otrzymuje np. 1 pkt, potem może wymieniać punkty na nagrody).

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECKO NIE CHCE ZASYPIAĆ/SPAĆ W SWOIM ŁÓŻKU

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:

MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:

- przyzwyczajanie przez rodziców do spania z rodzicami
- wygoda rodziców (rodzic nie musi wstawać gdy dziecko płacze, rodzic jest wyspany)

- zakup łóżeczka dla dziecka, lampki, możliwość ozdobienia łóżeczka (uatrakcyjnienie miejsca spania w celu zachęcenia dziecka do samodzielnego spania)
- wprowadzenie rytuału zasypiania w swoim łóżku (np. czytanie jednej krótkiej bajki, buziak, spanie)
- wprowadzenie stałej godziny spania i wyciszenie dziecka w porze wieczornej (brak zabaw ruchowych)
- chwalenie dziecka za samodzielne zasypianie i spanie w swoim łóżeczku
- wprowadzenie karty punktowej by zmotywować dziecko do samodzielnego spania
- konsekwentne odprawianie dziecka do łóżka, gdy dziecko przychodzi do łóżka rodziców

- dziecko płacze w nocy (dziecko śni się coś złego, przeżywa we śnie to co się wydarzyło w ciągu dnia lub dziecko nauczyło się tego, że jak płacze to jest zabierane do łóżka rodziców)

- w przypadku złego snu/koszmarów dziecka: podejście do łóżeczka dziecka, przytulenie, uspokojenie dziecka i pomoc w zaśnięciu w swoim łóżku (nie przynoszenie do łóżka rodziców)
- w przypadku „wyczonego płaczu” (gdy płacze, to rodzic przychodzi do mnie, zabiera mnie do swojego łóżka) – ignorowanie płaczu (brak reakcji rodzica, rodzic nie przychodzi do dziecka)
- nie uleganie dziecku (gdy dziecko chce płacząc w nocy wymusić spanie z rodzicami, konsekwentne działanie w trakcie całej nocy – uspokajanie w łóżeczku, powrót rodzica do własnego łóżka)
- chwalenie za sen bez płaczu i spanie w swoim łóżeczku
- stosowanie karty punktowej na zachowanie (brak płaczu w nocy), chwalenie za sen

- dziecko jest chore

podejście do łóżeczka dziecka, przytulenie, uspokojenie dziecka i pomoc w zaśnięciu w swoim łóżku (nie przynoszenie do łóżka rodziców)

- dziecko boi się spać samodzielnie, boi się ciemności, etc.

- zapalenie lampki (zamontowanie lampki przy łóżeczku dziecka), wyposażenie dziecka w zabawkową latarkę
- dekoracja sufitu lub ścian naklejkami świecącymi w ciemności
- opowiedzenie dziecku bajki o księżycu, który świeci w nocy
- spanie z pluszakami/ulubionymi zabawkami

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECKO SIKA W PAMPERSY W WIEKU 3-4 LAT (MOCZENIE DZIENNE)

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
- problemy medyczne lub genetyczne (któreś z rodziców długo się moczyło)	- diagnostyka medyczna (dziecko nie jest w stanie kontrolować swojego pęcherza z powodów medycznych) i leczenie farmakologiczne
- przeziębienie dziecka	- leczenie medyczne, witamina C, żurawina, wygrzewanie (termofor)
- wygoda i lenistwo dziecka (dziecko robi siku kiedy chce, ma sucho, nie musi chodzić do toalety – nie musi przerywać zabawy)	- przeprowadzenie treningu czystości (trening czystości rozpoczynamy w 2 roku życia dziecka, trwa on zazwyczaj 3-4 tygodnie): ściągnięcie pampersa, założenie majteczek, wytłumaczenie do czego służy toaleta/nocnik – rodzic może zademonstrować, pytanie dziecko czy chce siku, sadzanie na nocniku/toalecie, chwalenie za wołanie i za zrobienie siku do nocnika/toalety
- wygoda rodziców (rodzic nie musi przebierać dziecka, nie musi prać, sprzątać po dziecku)	- w przypadku gdy dziecko zsiaka się – nie komentowanie tego (w żadnym przypadku nie można wyśmiewać, ani krzyczeć na dziecko), pozostawienie mokrych ciuchów lub ich przebranie przez dziecko – nie jest to kara, tylko następstwo moczenia (w przypadku starszych dzieci, dziecko sprząta po sobie – wyciera mocz, pierze swoje ubranka)
- przykład młodszego rodzeństwa (dziecko chce naśladować młodsze rodzeństwo i chodzić w pampersie)	- wprowadzenie metody karty punktowej, metody małych niespodzianek lub innych małych nagród za suche majteczki lub też za zawołanie siku - w przypadku starszych dzieci metoda skarbonki (wrzucanie pieniędzyków za każdego pampersa, którego nie trzeba kupić, dziecko może zbierać sobie te pieniądze na zabawki)
- problemy emocjonalne lub stres w życiu dziecka (dziecko nagle zaczęło moczy się w ciągu dnia, wcześniej było suche)	- tłumaczenie dziecku, że powinno dawać przykład młodszemu rodzeństwu - stosowanie systemu nagród (np. metoda karty punktowej) i chwaleń - rozmowa z dzieckiem (próba poznania przyczyn), eliminacja lub redukcja działania stresu - konsultacje z psychologiem, psychiatrą dziecięco-młodzieżowym

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECKO ROBI HISTERIĘ PO PRZYJŚCIU DO PRZEDSZKOLA

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
- dziecko dzięki histerii osiąga swoje cele, np. jest zabierane przez rodziców z przedszkola do domu (wystarczy, że zdarzyło się raz, że rodzic zabrał dziecko wskutek histerii do domu, a histeria będzie się powtarzać)	- ignorowanie histerii (wyjście rodzica z przedszkola mimo histerii) - ustalenie z dzieckiem rytuału pożegnania (buzi, wyjście rodzica) – nie wolno uciekać dziecku, wychodzić wtedy kiedy nie widzi (wtedy dziecko zaczyna się panicznie bać takich sytuacji) - chwalenie za pożądane zachowanie - zastosowanie małych nagród lub karty punktowej przed histerią (dziecko otrzymuje za brak histerii jakąś małą nagrodę lub punkt w przypadku karty punktowej)
- nowa sytuacja dla dziecka (pierwsze dni w przedszkolu), dziecko przechodzi adaptację – szczególnie dzieci, które boją się nowych sytuacji będą reagować histerią (reakcja emocjonalna na rozstanie), rodzic może nasilać tę reakcję poprzez własne negatywne emocje (płacząca mama)	- przygotowanie dziecka do nowej sytuacji jaką jest pójście do przedszkola, przyzwyczajanie do nowego miejsca – spacer do przedszkola, opowiadanie pozytywnych rzeczy o przedszkolu – o tym co będzie się działo, wspólny zakup rzeczy do przedszkola - skorzystanie z tygodnia adaptacyjnego w przedszkolu (większość przedszkoli pod koniec sierpnia umożliwia dziecku wraz z rodzicem kilkugodzinny pobyt w przedszkolu – poznanie miejsca, pani, etc.) - trening rozstania (przygotowanie dziecka do tego, że zostaje po opieką innych osób – pobyty u babci, cioci, etc.)
- lęk przed rozstaniem z rodzicami (dziecko do tej pory przebywało stale z rodzicami, boi zostać w nowym miejscu)	- rozmowa z nauczycielem w celu opracowania sposobów pomocy dziecku (np. krótszy pobyt dziecka w przedszkolu podczas pierwszych dni, zabranie ulubionej przytulanki z domu, zabawy integracyjne, etc.) - chwalenie za brak histerii, wzmacnianie pożądanego zachowania poprzez małe nagrody lub punkty (karta punktowa) - nawiązanie kontaktów z rodzicami innych dzieci z grupy przedszkolnej

(by dziecko miało kolegę/koleżankę z grupy) – wsparcie innego dziecka ułatwi dziecku wejście w nową sytuację

- złe doświadczenia związane z pobytem w przedszkolu (dziecko boi się kogoś w przedszkolu)
- lęk przed rytuałem przedszkolnym (spanie, jedzenie, etc.)

- poszukanie wspólnie z nauczycielem przyczyny lęku dziecka i wyeliminowanie jej (nie zmuszanie dziecka do spania czy też jedzenia, dziecko może oglądać w trakcie spania książeczki, w czasie posiłku nie jeść, ale spokojnie siedzieć przy stole)
- próba przezwyciężenia lęku poprzez pozytywne wzmocnienia (stosowanie medalu za zjedzony posiłek, etc.)
- pozytywne nastawienie dziecka do przedszkola

- dziecko jest straszone przedszkolem („poczekaj w przedszkolu ci pokażą” etc.)

- mobbing w przedszkolu (dziecko jest ofiarą mobbingu)

- rozmowa z nauczycielem (informowanie o fakcie mobbingu zgłaszanego przez dziecko)
- konsultacje psychologiczne (fachowa pomoc dziecku by umiało bronić się w podobnych sytuacjach w przyszłości)

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECKO PODCZAS POBYTU W PRZEDSZKOLU WPADA W HISTERIĘ GDY TŁUMACZY MU SIĘ, ŻE RZECZY Z BAJEK NIE ISTNIEJĄ

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:

MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:

- dziecko ogląda dużo bajek, żyje przez to w świecie fantazji (np. „Dzwoneczek i inne wróżki”), wierzy, że to co dzieje w bajkach jest możliwe, rodzice często utrwalały te fantazje dziecka, mówiąc, że rzeczy nierealne istnieją (bo np. boją się, że dziecko zrobi historię i będzie wstyd), dziecko w silnej identyfikacji chce naśladować swoich bohaterów, podobnie wyglądać, podobnie zachowywać się

- ignorowanie historii i konsekwentne tłumaczenie dziecku, że nie istnieją rzeczy, które są nierealne (nie ma wrózek, dziecko nie jest księżniczką)
- lekcja edukacyjna dla dzieci poświęcona nauce odróżniania tego co realne od tego co nierealne (z bajek) – nauczyciel podaje przykłady, dzieci odpowiadają, czy takie coś istnieje realnie, czy tylko w bajkach, starsze dzieci mogą uzasadniać swój wybór
- przeprowadzanie z dzieckiem testów rzeczywistości (np. dziecko ma udowodnić, że potrafi czarować)
- rozmowa z rodzicami dziecka i przekonanie ich do tego, by nie tworzyli dziecku iluzji – nie mówili, że rzeczy z bajek istnieją naprawdę; by ograniczyli ilość oglądanych przez dziecko bajek
- zalecenie rodzicom pracy z dzieckiem (oglądanie bajki i robienie stop-klatek, dziecko ma powiedzieć co jest prawdą, a co nie; pokazywanie bajek, w których postaci fikcyjne są zamaskowane np. scobbi doo).
- zachęcenie dziecka do tego, by przenosiło swoje fantazje np. na kartkę papieru (rysowanie postaci z bajek)

- dziecko chce zwrócić na siebie uwagę nauczyciela i innych dzieci (opowiada niestworzone historie i zaczyna w nie wierzyć)

- szukanie innych sposobów by dziecko mogło na siebie zwracać uwagę (danie mu odpowiedzialnych zadań, etc.)

- dziecko zamyka się w swoim świecie bajek (doświadcza trudnych sytuacji – alkohol w rodzinie, konflikty) i bajki stanowią ucieczkę dla niego

- szukanie fachowej pomocy dla dziecka (psychiatra dziecięco-młodzieżowy, psycholog)

- dziecko chce być wyjątkowe, wyróżniać się od innych dzieci (zakłada skrzydła, korony, kwiaty, korale do przedszkola)

- określenie jasnych zasad i regulaminu w czym dziecko może a w czym nie wychodzić do przedszkola (zakaz koralu, skrzydełek – głównie ze względów bezpieczeństwa), powieszenie tych reguł przed wejściem do sali (informacja dla rodziców)
- gdy rodzice mimo to przyprowadzają dziecko w wyjątkowych strojach – ściąganie ich i pozostawianie na szatni, w przypadku sprzeciwu dziecka stosowanie zdartej płyty (powtarzanie ciągle tego samego – nie możesz wejść do przedszkola w skrzydełkach, wróżki nie istnieją).

- początek choroby psychicznej dziecka (urojenia)

- wizyta u psychiatry dziecięco-młodzieżowego

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECKO CHCE CHODZIĆ WYŁĄCZNIE W OKREŚLONYCH UBRANIACH (NP. UBRANIACH MARKOWYCH, UBRANIACH Z AUTKAMI, POSTACIAMI Z BAJEK, etc.)

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
- presja otoczenia (inne dzieci mają - wpływ grupy), wpływ bajek (dziecko chce nosić ubrania z postaciami z bajek), wpływ reklam	- tłumaczenie dziecku, że nie szata zdobi człowieka (można przeczytać bajkę „Szaty cesarza”), tłumaczenie, że rzeczy markowe są drogie (że rodziców nie stać lub że wolą wydać pieniądze na inne rzeczy, np. wycieczki) - ograniczenie bajek lub ich urozmaicenie - ograniczenie wpływu reklam (przełączanie telewizji gdy wyświetlane są reklamy lub wyłączenie telewizji) - szukanie kompromisów (określenie limitu na ilość ulubionych ubrań lub limitu finansowego na ich zakup, kupowanie rzeczy przez dziecko z własnych pieniędzy, np. z kieszonkowego)
- sami rodzice ubierają się wyłącznie w markowe rzeczy	- dawanie przykładu dzieciom (kupowanie różnych rzeczy, nie tylko markowych)
- przyzwyczajanie dziecka przez rodzinę do kupowania dziecku wyłącznie tego co lubi	- kupowanie dziecku różnych ubrań (niedopuszczenie do tego, by dziecko dostawało tylko te ubrania, które chce) - uwrażliwienie rodziny na to, by nie kupowała dziecku zawsze tych ubrań, które ono chce (wprowadzenie limitów kupowanych przez rodzinę ubrań)
- utożsamianie się z postaciami z bajek/filmów przez dziecko	- zaproponowanie alternatywnych i tańszych form wyrażania sympatii do danych bohaterów/idoli (np. naklejki, karty, fotografie)
- chwalenie się – „szpanowanie”, chęć przypodobanie się innym dzieciom poprzez ubrania	- edukacja dziecka tego, że ubranie nie jest najważniejsze, że ubraniami nie kupi się przyjaźni dzieci - podkreślanie mocnych stron dziecka, motywowanie do tego by swoje mocne strony wykorzystywał do nawiązywania kontaktów/przyjaźni z dziećmi
- szantaż rodzica (dziecko mówi, że jeżeli nie będzie miało np. koszulki z autkiem to nie wyjdzie z domu)	- ignorowanie szantażu lub hysterii, która może pojawić się, gdy rodzic nie zgodzi się na założenie koszulki z autkiem, wprowadzenie konsekwencji za szantaż - poszukiwanie kompromisu (czyli np. chodzenie w koszulce z autem tylko w wybrane dni lub co drugi dzień) - ustalenie jakie dziecko chce złożyć ubranie dzień wcześniej razem z dzieckiem

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECKO MOCZY SIĘ W NOCY I MA POWYŻEJ 4-5 LAT

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
- problemy medyczne lub genetyczne (któreś z rodziców długo się moczyło)	- diagnostyka medyczna (dziecko nie jest w stanie kontrolować swojego pęcherza z powodów medycznych) i leczenie farmakologiczne Dziecko do 5 roku życia może moczyć się w nocy, gdy dziecko po ukończeniu 5 roku życia moczy się nadal - uznawane jest za zaburzenie i należy skierować się z dzieckiem do specjalisty (psychiatra dziecięco-młodzieżowy, pediatra, psycholog)
- przeziębienie dziecka	- żurawina, witamina C (sok z cytryny), wygrzewanie (termofor)
- wygoda dla dziecka i lenistwo (dziecko nie musi wybudzać się w nocy, ma sucho, bo np. śpi w pampersie)	- spanie w łóżku bez pampersa (dziecko musi nauczyć się kontrolować pęcherz, musi czuć, że pęcherz jest pełny), rodzice mogą zabezpieczyć łóżko/materac matą
- wygoda rodziców (rodzic nie musi wstawać w nocy, pomagać dziecku w toalecie, nie musi przebierać dziecka gdy jest mokre)	- przeprowadzenie treningu kontroli pęcherza w nocy (dziecko pije dużo na noc, po to by musiało się wybudzać w trakcie nocy do sikania), asysta rodzica przy budzeniu się i udawaniu się do toalety (tylko na początku treningu można wybudzać dziecko, potem dziecko powinno samo wybudzać się gdy pęcherz staje się pełny) - w przypadku gdy dziecko zsiaka się – nie komentowanie tego (w żadnym

- brak treningu kontroli pęcherza (rodzice nie dają dziecku pić na noc i dziecko nie uczy się w ten sposób kontrolować pęcherza)	przypadku nie można wyśmiewać, ani krzyżeć na dziecko), pozostawienie mokrych ciuchów lub ich przebranie przez dziecko – nie jest to kara, ale następstwo moczenia (w przypadku starszych dzieci, dziecko sprząta po sobie – wyciera mocz, pierze swoje ubranka następnego dnia rano) - wprowadzenie metody karty punktowej, metody małych niespodzianek lub innych małych nagród za każdą suchą noc - w przypadku starszych dzieci metoda skarbanki (wrzucanie pieniędzy za każdego pampersa, którego nie trzeba kupić, dziecko może zbierać sobie pieniądze na zabawki) - w przypadku gdy systemy motywacyjne (nagrody) nie działają stosowanie alarmu wyburzeniowego (gdy kropelki moczu pojawiają się na białej, alarm budzi dziecko, musi ono wstać i udać się do toalety)
- problemy emocjonalne / stres w życiu dziecka (rodzice rozwodzą się, rodzi się drugie dziecko, śmierć kogoś bliskiego z rodziny, etc)	- rozmowa z dzieckiem (próbą poznania przyczyn), eliminacja lub redukcja działania stresu - wyciszenie dziecka przed snem np. poprzez bajki, spokojną muzykę, masaż, przyjemną kąpiel - konsultacje z psychologiem, psychiatrą dziecięco-młodzieżowym

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECI KLĘCĄ SIĘ O ZABAWKI PRZYNIESIONE Z DOMU DO PRZEDSZKOLA

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
- brak jasno określonych zasad: pozwolenie na przynoszenie zabawek z domu do przedszkola przez nauczyciela lub rodziców - w przypadku określonych zasad niekonsekwencja nauczyciela (nieegzekwowanie ustalonych zasad)	- określenie reguł i zasad przynoszenia zabawek do przedszkola (w jaki dzień, jakie zabawki, ile zabawek) - edukacja rodziców w zakresie ustalonych reguł (zebranie, wywieszenie na tablicy informacyjnej dużej informacji o ustalonych zasadach) - przestrzeganie ustalonych zasad i stosowanie konsekwencji gdy nie są one przestrzegane (dziecko odkłada zabawki na szatnię)
- brak zasad regulujących sposób zabawy zabawkami przeniesionymi z domu	- uczenie dzieci proszenia o zabawkę, uczenie wymiany zabawek - chwalenie za zgodną zabawę (np. wymianę zabawek) - określenie i przestrzeganie konsekwencji w przypadku, gdy dziecko nie chce dzielić się zabawkami przeniesionymi z domu (odłożenie zabawek, niemożliwość przyniesienia zabawek następnym razem)

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DŁUGIE SZYKOWANIE SIĘ DO SPANIA (ROZBIERNIE, MYCIE, UBIERANIE, ETC.)

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
- brak jasno określonych zasad dotyczących szykowania się do snu (ile dziecko ma czasu na szykowanie się, jakie będą konsekwencje przekroczenia tego czasu, co dokładnie ma zrobić)	- ustalenie zasad i czasu dla dziecka na szykowanie się (stała pora rozpoczęcia szykowania się, określenie kolejności wykonywanych czynności – dziecko może sobie narysować czynności w ustalonej kolejności i powiesić np. w łazience – ważne by wykonywane były one zawsze w tej samej kolejności – chodzi o wyuczenie dziecka rytuału) - ustalenie zasad związanych z przekroczeniem czasu (np. dziecko nie będzie mogło oglądać dobranocki danego dnia lub nie będzie czytania bajki) - umożliwienie dziecku kontroli upływającego czasu (minutnik, klepsydra, odliczanie czasu) - chwalenie w przypadku pożądanego zachowania (wyszykowanie się w określonym czasie) i zastosowanie konsekwencji gdy dziecko przekroczy czas (np. brak dobranocki, brak bajki do czytania w danym dniu)
- dziecko było do tej pory wyręczane przez rodzica (dziecko nie umie się myć, samodzielnie ubierać, etc.)	- nauczenie dziecka samodzielnego szykowania się do snu (krok po kroku uczenie dziecka wykonania poszczególnych czynności) - chwalenie dziecka za postępy
- zmęczenie dziecka i rodzica związane z późną porą szykowania się do snu	- określenie stałej pory rozpoczęcia szykowania się i trzymanie się jej

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECKO NIE WYKONUJE OBOWIĄZKÓW DOMOWYCH

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:

- brak określonych zasad w domu (dziecko nie miało do tej pory obowiązków)

MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:

- uczenie dziecka od wcześniejszych lat obowiązków (małe zadania), warto wykorzystywać wcześniejszą aktywność dziecka – to że chce pomagać
- dokonanie podziału obowiązków na domowników – zrobienie dużej tabelki kto za co i kiedy jest odpowiedzialny i codzienna weryfikacja, czy każdy danego dnia/tygodnia wykonał swój obowiązek (tabelka dla dzieci i rodziców), na samym początku można wprowadzić małe nagrody za wykonanie obowiązku (nagrodą może być czas spędzony z rodzicami – gdy dzieci pomagają, rodzice mają więcej czasu i mogą ten czas poświęcić dzieciom)
- ustalenie zasad związanych z brakiem wykonania obowiązku (konsekwencja – np. wpłacanie 1 zł do wspólnej kasy, zabranie przywileju)

- dziecko jest wyręczane przez rodziców (bo np. nauczyło się, że gdy nie wykonuje obowiązków rodzic wykonuje je za nie)

- wprowadzenie konsekwencji za niewykonanie obowiązków (np. zabranie czegoś z pakietu przywilejów – tego co dziecko ma na co dzień, np. brak bajki)
- edukacja dziecka (tłumaczenie, że jak będzie pomagało, to rodzice będą mieli więcej czasu i będą mogli spędzić ten czas z dzieckiem)

- niechęć dziecka - dziecko jest ciągle krytykowane za wykonane zadania (rodzic nie jest zadowolony) lub dostaje obowiązki za karę

- chwalenie dziecka na wykonaną pracę (nawet jak nie jest wykonana zgodnie z oczekiwaniami) i za chęć pomocy
- na początku przytknąć oko na dokładność wykonania zadania, potem pokazać jak w przyszłości dziecko może jeszcze lepiej wykonać daną pracę (dać konkretne instrukcje, pokazać jak wykonać daną pracę)
- obowiązek nie powinien być karą – jest normalnym zadaniem do wykonania (za niewykonanie obowiązku może być kara)

- obowiązki przerastają dziecko (jest ich za dużo lub są za trudne)

- dostosowanie ilości obowiązków do wieku i możliwości dziecka

- nieodpowiedni czas realizacji obowiązków (dziecko jest zajęte zabawą), niejasno określone zadania/obowiązki lub polecenia wydane na odległość

- wydawanie polecenia w odpowiednim dla dziecka czasie (po zabawie, po oglądaniu bajki)
- wydawanie polecenia z nawiązaniem kontaktu bezpośredniego z dzieckiem, ustalenie z dzieckiem czasu wykonania obowiązku (w przypadku starszych dzieci)

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: WYKLUCZANIE DZIECKA Z ZABAWY PRZEZ INNE DZIECI

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:

- dziecko jest młodsze od innych dzieci
- dziecko jest nowe w grupie (przyszło w połowie roku)
- dziecko wygląda inaczej (jest biedniejsze - gorzej ubrane, nie ma tyle zabawek, nosi okulary, jest niepełnosprawny, etc.)

MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:

- edukacja dzieci w zakresie wykluczenia (bajki terapeutyczne, etc.), analizowania tego jak czuje się osoba wykluczona; odgrywania scenek z dziećmi (jak zacząć się bawić z innymi dziećmi gdy jest się nowym/innym)
- integracja dziecka z grupą przez działania nauczyciela: pokazanie mocnych stron dziecka, chwalenie i „promocja” dziecka w grupie; wprowadzenia zabaw 1:1
- rozmowa z rodzicami: dziecko jako nowe w grupie może sprawić innym dzieciom mały prezent (guma, cukierek)
- ustalenie zasad wspólnej zabawy w grupie

- dziecko ma problemy komunikacyjne (wady wymowy, niezrozumiała mowa)

- praca z logopedą, wzmacnianie umiejętności komunikacyjnych dziecka

- dziecko dokucza innym dzieciom (agresja fizyczna, słowna, niszczenie zabawek innym dzieciom, zaczepki)

- ustalenie zasad zabawy i konsekwencji gdy dziecko nie będzie ich przestrzegało
- chwalenie za zgodną zabawę
- uczenie dziecka, które dokucza innym innych zachowań (zachowań prospołecznych) – trening umiejętności społecznych
- uczenie dzieci szukania porozumienia i kompromisu (chwalenie za zgodną zabawę)

- dziecko za bardzo chce rządzić (narzuca swoje zabawy, nie bierze pod uwagę zdania innych dzieci)

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECKO DEKONCENTRUJE INNE DZIECI I DEZOGRAZNIJUJE ZAJĘCIA

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
- dziecko chce zwrócić na siebie uwagę	- wyznaczenie dziecku odpowiedzialnej funkcji, tak aby nie musiało poprzez negatywne zachowania zwracać na siebie uwagi - ustalenie zasad zachowania na zajęciach i konsekwencji ich nieprzestrzegania - chwalenie za pożądane zachowanie i stosowanie konsekwencji w przypadku przeszkadzania (np. nieuczestniczenie w ciekawej zabawie) - można zastosować kartę punktową dla całej grupy
- dziecko przeszkadza, bo wie, że zostanie ukarane - nie będzie brało udziału w zajęciach (czyli dla dziecka jest to nagroda)	- określenie zasad zachowania i konsekwencji ich nieprzestrzegania - gdy dziecko przeszkadza zostaje na zajęciach i potem ponosi konsekwencję (np. w trakcie zabawy swobodnej nie bawi się – rozmawia z nauczycielem – lekcja wychowawcza)
- dziecko nie jest zainteresowane zajęciami (zajęcia monotonne, za długie, niedostosowane do wieku dzieci)	- prowadzenie zajęć w zróżnicowany sposób (zabawy ruchowe przeplatane z treściami dydaktycznymi) - stosowanie różnych pomocy dydaktycznych (filmy, obrazki, dźwięki) - angażowanie różnych zmysłów u dzieci (uczenie poprzez doświadczenie) - zajęcia praktyczne – czynny udział dzieci – dzieci mają wyznaczone zadania
- dziecko cierpi na zaburzenia (ADHD), ma obniżony potencjał intelektualny lub odwrotnie – jest bardzo uzdolnione i na zajęciach nudzi się	- diagnostyka psychologiczna - podjęcie leczenia w przypadku ADHD (treningi dla dzieci z zaburzeniami uwagi, leczenie farmakologiczne) lub dostosowanie materiału do poziomu intelektualnego dziecka (przedszkole integracyjne, starsza grupa, dodatkowe zadania)

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: PROBLEMY ZE WSTAWANIEM RANO DO PRZEDSZKOLA

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
- dziecko za późno poszło spać (brak jasno określonej pory snia) - dziecko zostało pobudzone przed snem i nie może zasnąć (np. poprzez zabawy ruchowe, rzucanie się poduszkami, etc.)	- ustalenie harmonogramu dnia i stałej pory snia - wprowadzenie rytuału zasypiania dziecka (np. kąpiel, mycie zębów, czytanie bajki, spanie)
- dobowy rytm dziecka został zaburzony (np. brak leżakowania lub zmiana czasu – jesień/zima)	- stopniowe skracanie czasu drzemki dziecka w ciągu dnia - w przypadku wyeliminowania leżakowania zapewnienie dziecku odpoczynku w ciągu dnia (leżenie) - stopniowe przesuwanie pory snu przed zmianą czasu (kładzenie dziecka wcześniej spać przez kolejne dni o 10-15 minut) by umożliwić dziecku lepszą adaptację do zmiany czasu
- natychmiastowe wybudzenie dziecka ze snu (lub wybudzenie dziecka na ostatnią chwilę)	- wcześniejsze i powolne wybudzenie dziecka (by dziecko miało czas na poleżenie sobie) - zastosowanie budzika w przypadku problemów z wybudzaniem - zastosowanie nagród w zamian za wczesne wstawanie (metoda małych niespodzianek, karta punktowa, bajka do obejrzenia)
- niechęć do wstawania związana z obowiązkami dziecka (pójście do przedszkola)	- zastosowanie pozytywnych wzmocnień (pochwały, małe nagrody) za samodzielne wstawanie - tłumaczenie zasady działania obowiązków (rodzice chodzą do pracy, dzieci chodzą do przedszkola/szkoły)
- zaburzenia snu, które mogą być związane z chorobą, lękami, brakiem komfortu snu	- konsultacje lekarskie, wizyta u psychologa - zapewnienie komfortu snu (wygodne łóżko, materac, cisza, zaciemnienie)

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: UCIEKANIE NA SPACERZE

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
<ul style="list-style-type: none">- brak określonych zasad (tego jak należy się zachowywać na spacerze)	<ul style="list-style-type: none">- określenie jasnych zasad i konsekwencji ich nieprzestrzegania przed wyjściem na spacer (dziecko ma wiedzieć jak się ma zachowywać)- chwalenie dziecka za pożądane zachowanie (brak uciekania)- stosowanie logicznych konsekwencji w sytuacji nieprzestrzegania reguły (gdy dziecko ucieka musi iść z ręką z rodzicem)
<ul style="list-style-type: none">- dziecko traktuje ucieczkę jako zabawę (szczególnie gdy rodzic biegnąc za dzieckiem śmieje się)	<ul style="list-style-type: none">- wytłumaczenie dziecku, że to nie jest zabawa, pokazanie jakie mogą być konsekwencje ucieczki (niebezpieczeństwo wypadku, etc.)- nie bieganie za dzieckiem, nie śmianie się z całej sytuacji, ustalenie zasad i konsekwentnie ich przestrzeganie (dziecko idzie za ręką)
<ul style="list-style-type: none">- dziecko ucieka w przedszkolu (tęskni za rodzicami, widzi coś ciekawego)	<ul style="list-style-type: none">- ustalenie z dziećmi zasad na sytuację „spacer”, przypomnienie zasad przed wyjściem, w przypadku młodszych dzieci zastosowanie liny, której dzieci muszą trzymać się podczas spaceru- stosowanie karty punktowej za pożądane zachowanie oraz logicznych konsekwencji za uciekanie (dziecko kolejny raz nie wyjdzie na spacer lub zostanie wyłączone z zabawy)

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: KRADZIEŻ ZABAWEK Z PRZEDSZKOLA

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
<ul style="list-style-type: none">- brak zasad i reguł (dziecko nie wie, że nie wolno bez pytania brać cudzych rzeczy)- zły przykład rodziców (naśladowanie rodziców)	<ul style="list-style-type: none">- edukacja dziecka w zakresie kradzieży; uświadomienie dziecku, że nawet najmniejsza kradzież jest złym zachowaniem i będzie karana- wprowadzenie i wytłumaczenie konsekwencji, jakie dziecko będzie ponosiło za kradzież (np.: dziecko musi pożyczyć/oddać swoją zabawkę, musi zakupić drobny upominek ze swoich pieniędzy)- w przypadku kradzieży zawsze stosowanie konsekwencji/kary
<ul style="list-style-type: none">- złośliwość dziecka (dziecko zabiera zabawki, żeby sprawić przykrość drugiemu dziecku, nie interesuje go dana zabawka)- kleptomania	<ul style="list-style-type: none">- ustalenie jasnych zasad i konsekwencji – dziecko ponosi karę za swoje złośliwe zachowanie- nauka dziecka dzielenia się zabawkami i chwalenie za dzielenie się- współpraca z rodzicami dziecka- psychoterapia dziecka w zakresie uzależnienia

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: DZIECKO NIE UCZESTNICZY W ZAJĘCIACH/ZABAWACH (WYCOFANE, NIEŚMIAŁE)

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:	MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:
<ul style="list-style-type: none">- czynniki związane z temperamentem dziecka	<ul style="list-style-type: none">- akceptacja dziecka (melancholicy i flegmatycy stronią od dużej ilości ludzi, wolą się trzymać na uboczu); nieintegrowanie na siłę dziecka z innymi dziećmi, danie dziecku czasu na oswojenie się z nową sytuacją- stwarzanie możliwości kontaktu z innymi dziećmi (raczej kontakt 1:1)
<ul style="list-style-type: none">- brak rodzeństwa- brak kontaktów z rówieśnikami (np. dziecko mieszka na wsi i ma kontakt tylko z dorosłymi)- brak umiejętności nawiązywania kontaktów- lęk dziecka przed sytuacjami społecznymi lub nowymi	<ul style="list-style-type: none">- stwarzanie dziecku możliwości kontaktu z innymi dziećmi (przedszkole, place zabaw, zapraszanie innych dzieci do domu)- uczenie dziecka zachowań społecznych (np. przywitania, przedstawiania się), dawanie dziecku zadań do wykonania (iść do chłopczyka i zapytaj jak ma na imię)- chwalenie dziecka za każdy przejaw zachowań prospołecznych, na początku można stosować małe nagrody/kartę punktową- chodzenie z dzieckiem w nowe miejsca – pokazywania atrakcyjności tych miejsc i nowych sytuacji

- odrzucenie dziecka przez rówieśników (dziecko dołączyło do grupy w ciągu roku, jest nowe)	- zadbanie o integrację dziecka w grupie (stworzenie sytuacji zabawowych „każdy z każdym”) - chwalenie i „promocja” dziecka (by inne dzieci chciały się z nim bawić) - edukacja dzieci, bajki terapeutyczne (dziecko odrzucone)
---	---

- dziecko naśladowuje zachowania rodzica, który sam jest nieśmiały/wycofany	- zmiana zachowań rodzica (rodzic jest przykładem dla dziecka) - szukanie kontaktów z osobami i dziećmi o innym usposobieniu i temperamencie (by uczyć się nowych zachowań)
---	--

- problemy w rodzinie (konflikty, rozwód, alkoholizm któregoś z rodziców)	- zachęcanie dziecka do podejmowania aktywności (dziecko z powodu swoich problemów może czuć się gorsze) - konsultacje psychologiczne
---	--

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: MOBBING WŚRÓD DZIECI

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:

MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:

- dziecko – ofiara przemocy nie umie się bronić (nie umie postawić granicy, pozwala na to by inne dziecko biło je, wyzywało, wykluczało z zabawy)	- lekcja edukacyjna w przedszkolu (czytanie bajek terapeutycznych, pokazanie w jakich sytuacjach mamy prawo się bronić, pokazanie, że przemoc jest zła, etc.) - wypracowanie przez rodzica/psychologa wspólnie z dzieckiem różnych możliwości reakcji w sytuacji mobbingu (stworzenie drabinki interwencji: krok 1, jak nie działa to krok 2 itd.) - trening zachowań przeprowadzony przez rodzica lub psychologa (ćwiczenie konkretnych zachowań w sytuacji mobbingu)
- dziecko doświadcza przemocy w rodzinie i uważa iż jest to normalnie (że może bić – sprawca)	

- brak reakcji osób dorosłych wobec zachowania sprawcy przemocy (sprawca nie ponosi żadnych konsekwencji swoich działań)	- poinformowanie nauczyciela o przemocy (gdy mobbing jest w placówce i nauczyciel go nie widzi) - ustalenie kar za stosowanie przemocy i wykonywania tych kar przez nauczyciela - uczenie sprawcy przemocy innych form zachowania i rozwiązywania problemów (akceptowanych społecznie)
--	--

- dziecko – ofiara jest wycofane, zamknięte w sobie	- integracja dziecka w grupie - chwalenie i „promocja dziecka”
---	---

ZACHOWANIE PROBLEMOWE: LĘK PRZED ŚMIERCIĄ BLISKIEJ OSOBY

PRZYCZYNY ZACHOWANIA:

MOŻLIWE ROZWIĄZANIA:

- określony wiek dziecka	- naturalny lęk u dzieci w wieku 5-6 lat, dzieci wtedy zadają pytania natury egzystencjalnej – ważne by odpowiadać na pytania dziecka, nie robić ze śmieci tematu „tabu”, narodziny i śmierć są normalną kolejną losów.
- dziecko oglądało bajkę/film, w której ktoś umarł i zaczęło się bać	- rozmowa z dzieckiem na temat śmierci dostosowana do jego wieku (przyczyny śmierci, śmierć jako naturalny stan rzeczy - pokazywanie albumów rodzinnych – np. zmarłych pradiadków)
- dziecko rozmawiało o śmierci z innymi dziećmi	- zapewnienie dziecka o tym, iż rodzice robią wszystko by długo żyć (dobrze się odżywiają, etc.)
- wizyta na cmentarzu	
- ktoś w rodzinie umarł	- udział dziecka w pogrzebie (by dziecko mogło pożegnać się) - opowiedzenie o tym jak będzie pogrzeb wyglądał, jak trzeba się na nim zachowywać, po co jest pogrzeb, etc. - rozmowa o emocjach dziecka po pogrzebie (ważne by dziecko nie dusiło emocji w sobie – smutku, żalu, etc.)

METODY WYCHOWAWCZE

METODA KARTY PUNKTOWEJ (WIEK 2-12 LAT)

Jest to metoda często zwana jako systemy żetonowe. Polega ona na zbieraniu przez dziecka punktów za określone (jedno) zachowanie. Dziecko w ciągu dnia może zdobywać określoną liczbę punktów i wymieniać je na nagrody. Ważne jest ustalenie, ile razy dziennie dane zachowanie może być punktowane – aby dziecko nie myło na przykład zębów co pięć minut. Rozpoczynając pracę z metodą karty punktowej należy przygotować tabelkę na poszczególne dni oraz sposób oznaczania zdobytych punktów (buźki, gwiazdki). Należy wytłumaczyć dziecku sposób działania tej metody (za jakie konkretne zachowania będzie dostawał punkty) oraz ustalić (najlepiej wspólnie z dzieckiem) nagrody za określoną liczbę punktów.

ZASADY STOSOWANIA METODY KARTY PUNKTOWEJ:

- Stosowanie nie dłużej niż kilka tygodni
- Karta jest widoczna dla dziecka i rodzica (dziecko widzi swoje sukcesy i jest za nie chwalone)
- Może być połączona z nagrodami (sam punkt i pochwała rodzica jest już nagrodą dla dziecka, w przypadku stosowania nagród innych niż same punkty i pochwała, dziecko powinno je otrzymywać coraz rzadziej – np. daną nagrodę można dostać za większą niż dotychczas liczbę punktów).
- W przypadku gdy dziecko zbiera codziennie punkty – rodzic podwyższa cel (tą samą nagrodę dziecko uzyskuje za większą liczbę punktów)

Zastosowanie: uczenie dziecka nowych zachowań, wzmacnianie pożądaných zachowań (wzbudzenie pozytywnej motywacji).

METODA SPOKOJNEGO KRZESŁA – KARNY JEŹYK

Metodę tę można stosować wtedy, gdy dziecko nie wykonuje tego, o co je prosimy. Dziecko przerywa swoją czynność, podczas której wystąpiło zachowanie problemowe i ma przez krótki czas wyciszyć się (czas wyciszenia zależy od wieku) w określonym miejscu – np. na krześle czy na dywaniku znajdującym się w pomieszczeniu, w którym dane zachowanie wystąpiło. Gdy dziecko jest spokojne przez określony czas, może wrócić do wcześniej wykonywanej czynności.

Dziecko ma być spokojne na krześle, dywaniku przez określony czas, który zależy od wieku dziecka:

- 2 lata = 1 minuta
- 3-5 lata = 2 minuty
- 5-10 lat = 5 minut

REGUŁY SPOKOJNEGO KRZESŁA:

- **Zanim zastosujecie „spokojne krzesło” należy wytłumaczyć dziecku na czym ta metoda polega**
 1. *Gdy nie będziesz robił tego o co się proszę – zastosuję karę, tzn.:*
 2. *będziesz musiał przerwać to co robiłeś, usiąść na krześle/podłodze. Przezminut masz być spokojny – spokojnie siedzieć i z nikim nie rozmawiać, nikogo nie wołać.*
 3. *Gdy będziesz spokojnie siedział, pominutach zawiadam Cię i będziesz mógł dalej.....*
- **Upewnij się czy dziecko zrozumiało zasadę spokojnego krzesła**

Zastosowanie: konsekwencja negatywna niewykonania polecenia, konsekwencja zachowań problemowych takich jak np. zabierania zabawek innym dzieciom, „lekkie” przypadki hysterii, napadów złości.

METODA IZOLACJI DZIECKA

Jest to metoda podobna do „spokojnego krzesła”, różni się tylko tym, iż dziecko przebywa w innym pomieszczeniu, jest niejako izolowane w pomieszczeniu, w którym nie ma zabawek i dziecko nie zrobi sobie krzywdy. Stosujemy ją wtedy, gdy nie działa „spokojne krzesło” lub w przypadku problemów wychowawczych typu „ciężkiego” jak również napadów złości/hysterii.

Opis metod wychowawczych przygotowano na podstawie:

- A. Kołakowski, A. Pistula „Sposób na trudne dziecko. Przyjazna terapia behawioralna”, GWP, Sopot 2011

- C. Markie –Dadds, K. M.T. Tuner, M.R. Sanders „Das Triple P. Elternarbeitsbuch”, The University of Queensland, 2009

Informacje o projekcie, w ramach którego powstała broszura:

Tytuł projektu: „Akademia Mądrego Wychowania w Gminie Wiejskiej Lubin”

Priorytet: IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionie

Działanie: 9.5. Oddolne inicjatywy na obszarach wiejskich

Nr projektu: POKL.09.05.00-02-368/12

Finansowanie projektu: Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Uczestnicy i uczestniczki projektu:

- 24 nauczycielki z placówek przedszkolnych w Gminie Lubin
- rodzice dzieci w wieku 2-6 lat, które uczęszczają do placówek przedszkolnych w Gminie Lubin (12 mam i 12 tatusiów)

Realizator projektu:

Competence-Training & Coaching Institute, Barbara Jaśkiewicz

Barbara Jaśkiewicz – psycholog prowadzący w projekcie Trening Kompetencji Wychowawczych i Konsultacje Psychologiczne dotyczące problemów wychowawczych.

tel. kom. 695 581 808

www.psycholog.polkowice.pl (zakładka projekty EFS/Akademia Mądrego Wychowania w Gminie Wiejskiej Lubin)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

